

Валентин Малиновський,
кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри політології Волинського
національного університету ім. Лесі Українки,
начальник Управління державної служби
Головдержслужби України у Волинській області

Регіональний рівень України: підходи до реформування

У статті розглядається проблематика оптимізації регіонального рівня адміністративно-територіального устрою України. У процесі дослідження наведено і проаналізовано існуючі концепції його реформування, а також окреслено авторський підхід у контексті європейського досвіду та національних традицій.
Ключові слова: адміністративно-територіальний устрій, адміністративно-територіальна одиниця, регіональний рівень, регіон, область.

To the problem of modernization regional level administrative-territorial device is examined in the article. In the process of research existent approaches are resulted and analysed in relation to consideration of his reformation, also sketch the approach of personal in the sphere on European experience and national traditions.
Key words: administrative-territorial device, administrative-territorial unit, regional level, region, area.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими завданнями. Система регіонального рівня адміністративно-територіального устрою (далі - АТУ) України склалася ще за радянських часів, коли регіональна політика фактично ототожнювалася з народногосподарським плануванням, яке регулювало не тільки обсяги й структуру виробництва, а також його просторові характеристики. А тому відносно саме цього рівня виникає найбільше дискусій, пропозицій, різного роду міркувань. Особливої гостроти у цьому зв'язку набуло питання реформування українських областей.

Аналіз досліджень і публікацій з цієї проблеми. Питання облаштування регіонального рівня України в контексті проведення територіальної реформи отримали широке висвітлення в науковій літературі. Наведемо існуючі в Україні підходи.

М.Дністрянський у 1995 р. запропонував перехід від триступеневої системи АТУ до двоступеневої через ліквідацію обласного і районного рівнів та створення однієї нової адміністративної одиниці (умовно - округи), що територіально охоплює 5-6 сучасних районів (площа - 7,0-9,0 тис. кв. км, чисельність населення - 500-800 тис. осіб). На базі сільських рад - утворення волостей, що за величиною і чисельністю населення мають бути значно більшими (0,2-0,4 тис. кв. км і 10-15 тис. населення). На кожному округу припадатиме 15-25 волостей [1]. У 2006 р., переглянувши власні підходи, з ме-

тою усунення диспропорцій у розмірах областей учений запропонував додатково створити три області: Уманську, Криворізьку та Маріупольську [2, с. 321].

А.Лісовий обґрунтував запровадження поділу більшості областей на менші адміністративні утворення - землі (округи), а районів - на громади з ліквідацією районного рівня управління. Автором пропонується створити 52 округи (міні-області) з населенням від 500 тис. до 1 млн осіб та територією 9-12 тис. кв. км, 8 міст-регіонів (понад 750 тис. населення) та 3000-3500 громад (міні-районів) [3].

О.Соскін (Інституту трансформації суспільства) запропонував утворення 99 паланок замість сучасних 25 областей та 490 районів, а також 33 міст-агломерацій, серед яких Київ, Севастополь та 25 нинішніх обласних центрів. Не існуватиме поділу міст на міста районного, обласного, республіканського значення [4]. У 2008 р. дослідником запроваджена ще одна модель: 24 області та АРК, 33 міста-агломерації, у тому числі Київ та Севастополь (мають права областей і одночасно є громадами базового рівня). У майбутньому можливий варіант 42 департаментів-паланок, утворених на базі існуючих областей та АРК [5].

Р.Безсмертний запропонував до регіонів віднести такі адміністративно-територіальні одиниці (далі - АТО): АРК, області, міста-регіони (понад 750 000 жителів). При цьому місто-регіон не входить до складу іншого району та регіону, у межах яких воно розташоване. До складу міста-регіону не можуть входити інші громади [6].

Схожою є позиція авторського колективу під керівництвом В.Яцуби, який відстоює трирівневу систему АТУ: громада - район - регіон. Регіон (місто-регіон) - 750 тис. осіб, усього 33 регіони [7].

Модель Ю.Ганушака передбачає, що області з політичних міркувань залишаються у незмінному вигляді та повинні відповідати критеріям NUTS 2 [8].

Б.Данилишин, ґрунтуючись на історичному досвіді та національних традиціях, запропонував у перспективі ліквідувати обласний поділ України і запровадити земельний (Київська, Волинська, Карпатська, Подільська, Придніпровська, Донецька, Причорноморська, Харківська (Східна) землі та АРК). Паралельно здійснити укрупнення існуючих районів або запровадити нову адміністративну одиницю з відродженням історичної назви - повіт. Повіти мають утворюватися на базі сусідніх районів (замість 20-25 районів у кожній області має бути 5-10 повітів) [9].

М.Орзіх запропонував модель унітарної конституційно децентралізованої держави з державно-територіальною автономією - Республікою Крим. На думку вченого, можна було б сформувати чотири-п'ять регіонів (країв): Центрально-Український, Донецький, Причорноморський, Західний, а також територіальні округи - функціональні територіальні одиниці (освітні, судові, транспортні, військові) [10].

С.Телешун запропонував запровадити новий рівень - регіон, що дасть можливість надати всім АТО, зокрема Криму, рівний статус, що сприятиме формуванню єдиної політичної української нації і подоланню різноманітних проявів сепаратизму. Регіони мають поділитися на менші АТО - губернії, губернії - на департаменти, департаменти - на громади [11].

На нашу думку, слід згадати й модель, обґрунтовану М.Грушевським, концептуальні ідеї якої не втрачають своєї актуальності й сьогодні. За версією вченого, Україна мала поділитися на двадцять сім земель з історичними назвами та три міста, що утворювали б окремі округи. За основний принцип поділу на землі був узятий показник чисельності населення - приблизно 800-900 тис. [12].

С.Рудницький оптимальними для України вважав невеликі територіальні одиниці - округи, створені на основі врахування природних і антропогеографічних критеріїв. Вони мають бути зіставними з французькими департаментами [13, с. 13].

Таким чином, щодо конфігурації регіонів, то на нинішньому етапі опрацювання цієї тематики існує кілька підходів, які концептуально можна узагальнити так:

- а) укрупнення існуючих областей (Данилишин, Орзіх, Телешун);
- б) розукрупнення областей (Дністрянський (1995), Лісовий, Соскін (2007);
- в) залишення регіонального рівня у незмінному вигляді (Безсмертний, Ганущак, Яцуба).

Невирішена частина загальної проблеми. Аналіз наукової літератури дає підстави для висновку про те, що сьогодні в Україні не існує загально-визнаного підходу щодо реформування регіонального рівня.

Метою статті є окреслення оптимальної конфігурації регіонального рівня АТУ України.

Виклад основного матеріалу. Підходи щодо укрупнення сучасних областей генетично виходять з "раднаргоспівської" традиції і тому є дуже популярними серед економістів і економістів-географів. Оскільки сучасні кордони АТО України не збігаються з кордонами економічних районів (для прикладу, в СРСР лише Білорусія та Казахстан утворювали окремий основний економічний район), то теоретиками економічного районування пропонуються моделі, що спрямовані на усунення цієї невідповідності, що, у свою чергу, передбачає суттєве укрупнення існуючих АТО регіонального рівня. Зокрема, моделі економічного районування, розроблені О.Шаблієм (1994) [14], М.Пістуном (1995), Ф.Заставним (1992-1994), В.Поповкіним (1993) [15], М.Паламарчуком (1997) [16], П.Кравченком (2001), М.Долішнім, В.Кравцівим [14], В.Симоненком (2002) [17] на основі виділення територіально-виробничих комплексів, виокремлювали 6-9 макрорегіонів з урахуванням історичних особливостей, природно-ресурсного потенціалу, щільності на-

селення, рівня урбанізації тощо. В умовах командно-адміністративної системи колишнього СРСР ідеї районування на основі макрорегіоналізації були прогресивними, оскільки протистояли виключно галузевому підходу в управлінні народним господарством, створювали передумови для координації соціального розвитку великих регіонів.

З огляду на реалії "інформаційного" суспільства, теорію якого найбільш комплексно розроблено іспанським філософом М.Кастельсом, концепт регіоналізації вже не може обмежуватися уявленнями про соціально-економічне районування [18]. В умовах ринкової економіки та парадигмальних змін функцій держави, коли на перший план виходять соціально-політичні аспекти, сервісний підхід функціонування адміністративних систем, брати за основу формування регіонального рівня суто виробничі чинники є однозначним кроком назад. Адже національна економіка вже давно перестала бути "прив'язаною" до певної території, вона є екстериторіальною, що в умовах глобального ринку є більш ніж очевидним. Тому в Європі за основу формування АТО на сучасному етапі беруться інші критерії, насамперед сервісно-послугові. Наприклад, у Данії головним критерієм створення регіонів стало надання комплексних медичних послуг [19].

Відповідно, об'єднання кількох областей призведе до створення надвеликих АТО, що будуть розмірними із середніми європейськими країнами, що не є характерним для унітарних держав. При цьому наголосимо на суттєвому факторі, що інколи замовчується або ж свідомо ігнорується прихильниками укрупнення: нинішні українські області за величиною території є найбільшими (після Білорусі - середня величина 33,8 тис. кв. км) в Європі. Наприклад, кожна з найбільших в Україні областей: Одеська (територія - 33,3), Дніпропетровська (31,9), Чернігівська (31,9), Харківська (31,4) є більшою за Бельгію (30,5), Албанію (28,7), Македонію (25,7), Словенію (20,3), Чорногорію (13,8), майже однаковою з Молдовою (33,7).

За чисельністю населення (4,84 млн осіб) Донецька область є однаковою з Хорватією (4,87), більшою за Молдову (4,46), Норвегію (4,42), Ірландію (3,62), Литву (3,6); Дніпропетровська (3,56 млн осіб) - за Албанію (3,33), Боснію (3,36); регіони з населенням понад 2 млн (АРК, Луганська, Львівська, Одеська, Харківська області) - Латвію (2,38), Македонію (2,01), Словенію (1,97), Естонію (1,4), не кажучи про країни-карлики Люксембург, Мальту, Ісландію, Андорру, Ліхтенштейн, Монако, Сан-Марино, Ватикан.

Великі за розмірами регіони потенційно акумулюють кілька небезпек та загроз:

а) політичного характеру - концентрація влади на занадто великій території неминуче створюватиме: спокусу позмагатися з центром у повноваженнях; потенційну вимогу підвищення статусу; концентрацію сепаратистських устремлінь; небезпеку федералізації країни;

б) соціально-культурного характеру - концентрація культурного життя у великих регіональних центрах із зростанням периферійності і депресивності віддалених від центру територій. Великі відстані від периферійних районів до пропонованих центрів (іноді понад 300 км) ускладняють процес адміністративних взаємин центру і периферії, оскільки для одержання цих послуг довелося б витратити по кілька діб. До того ж в Україні лише 5 міст, які є дійсно центрами міжобласного значення: Київ, Донецьк, Дніпропетровськ, Львів, Харків. Одеса має окраїнне положення;

в) економічного характеру, зокрема формування регіональних ринків та посилення конфронтації між дотаційними регіонами та регіонами-донорами, що, на думку В.Гейця, може призвести до "олігархічного феодалізму".

Інша група науковців (Я.Дубов), які є прихильниками укрупнення, репрезентує так званий історико-ментальний підхід, в основі якого - прагнення відтворення сучасного устрою на основі адміністративних одиниць минулих епох на основі історичних областей, країв-соціополісів (Волинь, Галичина, Полісся, Поділля, Слобожанщина, Запоріжжя) за критерієм історично сформованої субетнічної єдності. Видається, що така архаїка неминуче увійде в суперечність з економічними потребами, з тими традиціями, що склалися впродовж останнього століття. Цю тезу підтверджує висновок М.Дністрянського, що "конфігурація обласного поділу України, основи якого склалися впродовж близько 70 років, значною мірою відображає й певні особливості соціально-культурної диференціації України" [2, с. 205]. У кінцевому варіанті він також працюватиме на регіональну дезінтеграцію, на шкоду соборності держави. Піддаючи критиці такий підхід, М.Долішній та С.Злупко зазначають, що держава має дбати не про субетнічну, а про морально-психологічну, культурно-національну єдність українського суспільства незалежно від регіону [20].

Варто нагадати застереження С.Рудницького, що, на нашу думку, залишається актуальним і сьогодні: для України надто великі адміністративні одиниці типу колишніх губерній - безумовний анахронізм [13, с. 13].

Щодо розукрупнення, то запропоновані авторами моделі певною мірою повторюють досвід існування на території УРСР окружного рівня з 1925 по 1930 рр. Станом на 1 серпня 1925 р. територія УСРР складалася з Молдавської АСРР та 41 округи [21, с. 53]. Компактні за територією округи, більшість яких виявилися економічно самодостатніми, у сучасних умовах не зможуть забезпечити самодостатність регіону, за якої він здатен не лише забезпечити внутрішні господарські зв'язки і потреби, створивши місцевий ринок, а й вступати у складні багатогранні зв'язки з іншими ринками та регіонами.

Європейський досвід це яскраво засвідчує - найближчий наш сусід Польща у 1999 р. шляхом об'єднання із 49 утворила 16 воєводств; Франція, маючи департаменти (від 250 до 800 тис. осіб), у 1982 р. створила новий вищий рівень АТУ - регіон; Данія у 2007 р. завершила територіальну ре-

форму створенням на базі 13 округів 5 регіонів; Латвія на базі 26 районів формує 5 регіонів.

У цьому зв'язку варто нагадати слова М.Дністрянського, який переглянув свої підходи 1995 р. щодо переходу від триступеневої ієрархічної системи до двоступеневої [1], зауваживши, що "суспільно-географічна модель організації двоступеневого устрою в Україні, що має свої переваги, насамперед у геополітичному та геокультурному аспектах, адже дала б змогу змістити вагу соціально-економічного життя в глибину державної території, сприяючи консолідації і подоланню історичної роз'єднаності українських земель, має низку недоліків: а) територія України загалом є зовеликою для організації двоступеневої системи АТУ; б) наявна триступенева система АТУ дуже "зрослася" з системою розселення; в) докорінна реформа потребує великих витрат і могла б поглибити неорганізованість і неузгодженість різних підрозділів суспільства" [2, с. 320-321].

Схожої думки дотримується й інший прихильник розукрупнення О.Соскін, який у 2008 р. також переглянув двоступеневу модель АТУ на користь триступеневої.

Певною мірою поділяючи аргументацію прихильників розукрупнення сучасних областей, що є більш доцільним підходом порівняно з їх укрупненням, усе ж зауважимо, що існуючий в Україні поділ у цілому відповідає основним параметрам АТУ, адже саме до критеріїв українських областей останнім часом наблизилися європейські держави, зокрема Франція та Польща. Автором неодноразово обґрунтовувалася теза щодо відповідності регіонального рівня України європейським критеріям NUTS 2 (від 800 тис. до 3 млн жителів), за винятком Донецької (4,8 млн) та Дніпропетровської (3,5 млн) областей [22]. Але така практика не є винятком у європейських країнах, зокрема окремі регіони країн ЄС багаторазово перевищують цей показник, наприклад регіон Іль-де-Франс (Франція) налічує 11 млн осіб, регіон Ломбардія (Італія) - 9 млн, автономне об'єднання Андалусія (Іспанія) - 7,8 млн, Мазовецьке воєводство (Польща) - 5,1 млн.

Відповідно, український регіональний рівень потребує щонайменшої трансформації порівняно із субрегіональним та базовим. При цьому слід трансформувати його до викликів сьогодення і потреб суспільства, зокрема з метою усунення основного недоліку наявного регіонального поділу - подолання віддаленості окремих територій від обласних центрів (понад 100 км), що суттєво ускладнює надання публічних послуг населенню таких територій. Це стосується зони Полісся (північ Волинської, Рівненської, Житомирської областей); районів Приазов'я (південь Запорізької, Донецької, південний схід Херсонської областей); центрального регіону на стику Одеської, Вінницької, Черкаської, Кіровоградської, Миколаївської і Київської областей; району на стику Чернігівської, Сумської та Полтавської областей; регіону навколо Кривого Рогу; південних районів Одеської області; північної

частини Луганської та південно-східної Харківської областей. Низка районів України (південний схід Рівненської, схід Херсонської області, захід Миколаївської) перебувають у зоні впливу не свого, а сусіднього обласного центру, а окремі райони - сусідніх держав (наприклад північні райони Волинської, Рівненської, Житомирської областей). У цілому в нашій державі лише в єдиній Тернопільській області відсутні адміністративні райони, віддалені від регіонального центру понад 100 км. Найбільше таких в Одеській (16), Полтавській (10), Харківській (9), Чернігівській (9), Херсонській (8), Запорізькій (8), Сумській (7) [21, с. 318]. Із 490 райцентрів України 122 віддалені від обласних центрів на відстань понад 100 км [3].

В окремих областях поряд з обласними центрами сформувалися великі промислові центри, що притягують до себе навколишні території: Кривий Ріг у Дніпропетровській області, Маріуполь у Донецькій, Мелітополь у Запорізькій, Умань у Черкаській, що створює своєрідну "двоцентровість" у регіонах.

Певною мірою виправити такий стан можливо лише із внесенням відповідних змін до існуючих кордонів областей. Однак остаточне виправлення ситуації у цій сфері потребує внесення змін до меж майже всіх нинішніх областей, що, у свою чергу, може мати суттєві негативні наслідки. Наприклад, усунення проблеми віддаленості від регіональних центрів у районі Прилук, Конотопа, Ромен, Лубен вимагає створення нового регіону на стику лівобережної частини Черкаської області, Переяслав-Хмельницького та Яготинського районів Київської, південно-східної частини Чернігівської, південно-західної - Сумської, західної - Полтавської. Однак у названому районі відсутнє велике місто - безумовний центр тяжіння навколишніх територій. Це ж саме стосується району півночі Житомирської та Київської областей; півночі Луганської та півдня і сходу Харківської областей; східних районів Закарпаття, південних - Львівської та Одеської областей.

Тому, зважаючи на вищевикладені зауваження, на нашу думку, заслуговує на увагу ідея М.Дністрянского щодо створення трьох нових областей: Криворізької, Маріупольської та Уманської. Тим більше, що Кривий Ріг (712,5 тис. осіб) і Маріуполь (514,5 тис. осіб), будучи великими містами України, невиправдано відіграють другорядну роль суб'єктів великої політики. Вони де-факто є регіональними центрами, а тому мають усі підстави стати й адміністративними центрами новостворених регіонів. Схожа ситуація характерна не тільки для нашої країни. Зокрема, як зазначають А.Усягін та М.Шишков, у Російській Федерації існує 13-15 регіонів (у складі яких перебувають великі міста з населенням понад 250 тис. осіб, що не є обласними центрами), потенційно готових до розукрупнення. Наприклад, Вологодська область (Череповець), Краснодарський край (Новоросійськ або Сочі), Свердловська область (Нижній Тагіл), Іркутська область (Братськ) та ін. [23].

Висновки. Ураховуючи вищесказане, автор дотримується позиції, викладеної ще у 1999 р. [24], яка зводиться до того, що на нинішньому етапі

державотворення необхідно зберегти існуючий обласний поділ України як такий, що виступає позитивним фактором єдності регіонів, отож відповідає статусу унітарної держави, володіє необхідним потенціалом для соціально-економічного і культурного розвитку відповідних територій, а тому спроможний значною мірою виконувати відповідні функції. Таким чином, з огляду на оптимальність для розмірів України трирівневої ієрархії адміністративно-територіального поділу стратегічним напрямом удосконалення регіонального рівня є не докорінна трансформація сучасної системи обласного поділу, а окремі зміни, які б поліпшили його суспільно-географічну політичну якість, функціональні можливості (утворення і зміна окремих одиниць, уточнення їх меж, зміна назв та адміністративних центрів тощо). При цьому, на нашу думку, варто змінити назву "область", яка є історично чужою для України, на іншу - "земля" (за М.Грушевським) та обов'язково повернути українським регіонам їх історичні назви (Галичина, Буковина, Поділля, Слобожанщина, Таврія та ін.).

У цьому контексті *подальші наукові розвідки* мають бути спрямовані на дослідження механізмів удосконалення функціональних основ організації публічної влади на регіональному рівні та оптимальної конфігурації українських регіонів у контексті їх відповідності NUTS 2.

Список використаних джерел

1. Дністрянський М. Адміністративно-територіальний устрій України крізь призму геополітики / М. Дністрянський // Дзвін. - 1996. - № 8 (6222). - С. 93-104.
2. Дністрянський М. С. Етнополітична географія України: проблеми теорії, методології, практики : монографія / М. С. Дністрянський. - Львів : Літопис ; Видавн. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. - 490 с.
3. Лісовий А. Розукрупнення областей - перший етап адміністративно-територіальної реформи / А. Лісовий // Економіст. - 2008. - № 8. - С. 26-31.
4. Адміністративно-територіальна реформа в Україні: оптимальна модель / за заг. ред. О. І. Соскіна. - К. : Вид-во "Ін-т трансформації сусп-ва", 2007. - С. 21-26.
5. Моделі адміністративно-територіальної реформи в Україні: порівняльний аналіз та оцінка ефективності // Екон. часоп. - XXI. - 2008. - № 1-2. - С. 36.
6. Проект Закону України про територіальний устрій України // Уряд. кур'єр. - 2005. - 22 квіт. - С. 10.
7. Адміністративно-територіальний устрій України. Шляхи реформування / [В. Г. Яцуба, В. А. Яцюк, О. Я. Матвішин та ін.]. - К., 2007. - С. 134-235.
8. Міста та громади в адміністративно-територіальній реформі. Міжнародний досвід та практичні пропозиції / [М. В. Пітцик, Ю. І. Ганущак, Д. Шиманке, Х. Циммерманн]. - К. : Асоціація міст України та громад, 2008. - С. 24-25.
9. Адміністративно-територіальний устрій України: історія та сучасність / за заг. ред. В. Г. Яцуби. - К., 2002. - С. 263-264.
10. Стебницький П. Как делить Украину? / П. Стебницький // Корреспондент. - 2002. - 6 сент. - С. 16-17.
11. Телешун С. Правові засади реформування територіального устрою України / С. Телешун // Командор. - 2000. - № 1. - С. 24-25.

12. *Грушевський М.* Хто такі українці і чого вони хочуть / М. Грушевський. - К. : Т-во "Знання" України", 1991. - С. 217-218.
13. *Рудницький С. Л.* Чому ми хочемо самостійної України? / С. Л. Рудницький / [упоряд., перед. О. І. Шаблія]. - Львів : Світ, 1994. - 416 с.
14. *Долішній М.* Макрорегіоналізація України як основа здійснення регіональної політики / М. Долішній, В. Кравців, В. Симоненко. - 2002. - № 23. - С. 10-11.
15. Розміщення продуктивних сил України / за ред. Є. П. Качана. - К. : Вища шк., 1998. - С. 222.
16. *Паламарчук М.* Соціально-економічне макрорайонування / М. Паламарчук, О. Паламарчук // Географія та основи економіки в школі. - 1998. - № 2. - С. 4.
17. *Симоненко В. К.* Регионы Украины: проблемы развития / В. К. Симоненко. - К., 1997. - С. 27.
18. Проблеми децентралізації: національний та міжнародний досвід : зб. матеріалів та док. / наук. ред. М. Пухтинський. - К. : Атіка-Н, 2006. - С. 316.
19. *Ткачук А.* Адміністративна реформа в Данії та Латвії: корисний досвід для України / А. Ткачук, О. Майдан. - К. : ТОВ "АДЕФ-Україна", 2006. - С. 17.
20. *Долішній М. І.* Втілення національної ідеї у процес реалізації механізму регіональної політики / М. І. Долішній, С. М. Злупко // Регіональна політика та механізм її реалізації / за ред. М. І. Долішнього. - К. : Наук. думка, 2003. - С. 39.
21. Адміністративно-територіальний устрій України. Проблемні питання та можливі шляхи їх вирішення / [С. О. Сивоконь, В. А. Яцюк, А. П. Заєць та ін.] ; за заг. ред. В. Г. Яцюби. - К. : Секретаріат КМУ, 2003. - 323 с.
22. *Малиновський В.* Адміністративно-територіальна реформа - визначальний фактор ефективної організації регіональної та місцевої влади / В. Малиновський // Вісн. НАДУ. - 2006. - № 2. - С. 347-353.
23. *Усягин А. В.* Территориальное управление в России: теория, история, современность, проблемы и перспективы [Спецкурс или монография в Интернете] / А. В. Усягин, М. К. Шишков. - Режим доступа : <http://www.terrus.ru/mono/index.shtml>
24. *Малиновський В.* Трансформація адміністративно-територіального устрою України: проблеми і перспективи / В. Малиновський // Зб. наук. пр. УАДУ : в 2 ч. ; за заг. ред. В. І. Лугового, В. М. Князева. - К. : Вид-во УАДУ, 1999. - Вип. 2. - Ч. II. - С. 211-218.

В'ячеслав Шарий,

кандидат наук з державного управління,

докторант НАДУ

Місцеве самоврядування в Україні як механізм реалізації делегованих повноважень

У статті розглядаються передумови оптимальної взаємодії системи виконавчої влади та місцевого самоврядування України для реальної та ефективної реалізації органами місцевого самоврядування делегованих державою повноважень органів виконавчої влади. Запропоновано рекомендації щодо практики взаємовідносин відповідних систем.